

περὶ τῆς ἐκ μέρους τοῦ Βίχωθ ἀπαρνήσεως τῆς ἀνακαλύψεως τόπου, ἐν ᾧ ἐκαίοντο νεκροί· σήμερον περιορίζομαι εἰς τὰς ἐν βίᾳ γινομένης ταύτας παρατηρήσεις.

Δέξασθε τὴν ἐκφρασὶν τῆς ἐξόχου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως καὶ ἀφωσιώσεως

BOETTICHER

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ)

Γ. Κ. Λαζαρίδης.

Η Μ Π Ε Σ Α

Πρό τινων ἐτῶν ὁ γλυκὺς ποιητὴς ὡραίων ἁσμάτων, ἀλλὰ καὶ οὐκ ἥττον ἐν τοῖς ὀρεινοῖς τοιοῦτοις διαπρέπων κ. Χ. Σαμαρτσίδης ἔγραψε συγκινητικὸν ποιημάτιον, ἐπιγραφόμενον ἡ Μ π ε σ α, δι' ἧς τὸ φιλόξενον τῶν ὀρεινῶν δηλοῦται. Τὸ ποιημάτιον ὁ φίλος ποιητὴς ἐπεμψε τῷ ἑλληνιστῇ διοικητῇ Ἀγκύρας ἐξοχωτάτῳ Ἀμπετίν πασᾶ, ὅστις ἀναγνοὺς αὐτὸ τήνδε ἐπεμψε τῷ κ. Σαμαρτσίδῃ ἑλληνιστῇ ἐπιστολὴν.

Ἐν Ἀγκύρᾳ, τῇ 4 νοεμβρίου 1893.

Ἐλλογιμώτατε,

Ἀσμένως ἔλαβον τὸ ποίημα ὑμῶν τὸ ἐπιγραφόμενον Μ π ε σ α, ὅπερ εὐηρεστήθητε νὰ μοι πέμψητε μετὰ τῆς ἐπιστολῆς σας τῆς 28 ὁκτωβρίου. Ἀνέγνων δ' αὐτὸ μετὰ τοσούτῳ μείζονος ἐνδιαφέροντος ὅσῳ ἐγνώριζον ὅτι ἔχω πρὸ ἐμοῦ ποίημα λογίου διαπρεπῆ κατέχοντος θέσιν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης. Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς περιγράψω τὴν ἦν ἀπεκόμισα ἐκ

τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ λαμπρὰν ἐντύπωσιν. Εἶνε πράγματι ἀριστοῦργημα, ἀντάξιον τῆς μεγάλης φήμης τοῦ ποιήσαντος καὶ σπεύδω νὰ διαβιβάσω ὑμῖν τὰ θερμὰ συγχαρητήριά μου.

Εὐχαριστῶν ὑμῖν πᾶν ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τοῦ ποιήματος, παρκαλῶ συνάμα ὅπως δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῶν ἐξαιρέτων αἰσθημάτων μου

(ὑπογρ.) ΑΜΠΕΤΙΝ.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης οὐ μόνον ἡ ἐκτίμησις πρὸς τὸν ποιητὴν καταφαίνεται, ἀλλ' ἅμα καὶ ἡ τελεῖα γνώσις τῆς ἑλληνικῆς ὑπὸ τῆς Α. Ἐξοχωτάτου τοῦ ἄλλοτε ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ νῦν διαπρεποῦς διοικητοῦ Ἀγκύρας Ἀμπετίν πασᾶ. Ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ κ. Σαμαρτσίδου, ὅτινι συγχαίρομεν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐνδείξει ἐκτιμῆσεως, παρατιθέμεθα τὰςδε τὰς στροφάς.

Πρόκειται περὶ ξένου ἀφικνουμένου εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Φιλώρα καὶ γινομένου δεκτοῦ:

... « Πέρσας ὅποιος καὶ ἂν εἴσκι μέσα! »

— « Βάλε τὸ χέρι 'ς τὴν καρδίᾳ καὶ δός μου, γέρο, μπέσα. »

Βάνει τὸ χέρι 'ς τὴν καρδίᾳ ὁ γέρος καὶ 'μιλᾷ:

« Μπέσα! Ὁ Φιλώρας, ξένο μου, τὴ μπέσα του φυλάει. »

Μπαίνει ὁ ξένος καὶ σφαλᾷ τὴ θύρα, ῥίχνει πέρα τὴν κάππα, τὸ τουφέκι του, καὶ λέει: « Καλησπέρα! »

Ἔχει τὴ φέρμελ' η χρυσῇ, ἔχει χρυσὸ τὸ φέσι, χρυσὰ κουμπούρια καὶ σπαθί, καὶ δακτυλίδι μέση.

Χαρὰ 'ς τὸ λεβεντόπουλο! Χαρὰ 'ς τὸ παλληκάρι!

Τί μαῦρα σφύδια σπαθιστά, καὶ τί 'ματιῶν ζευγάρι!

« Ξένο μας, ἔλα 'ς τὴ γωνιά σιμὰ νὰ ξαποστάσης,

» νὰ ζεσταθῇς, λίγο ψωμί, λίγο φαγὰ νὰ πιάσης,

» καὶ 'ς τὴν καλύβα νὰ μᾶς 'πῆς πῶς βρέθηκες τοῦ Φιλώρα,

» ἐδῶ 'ς τὴ ρίζα τοῦ βουνοῦ, τὴν νύχτα, τέτοιαν ὥρα. »

ταῦτα ὀλίγιστα ἐναντι τῶν πολλῶν ἄλλοτε, εἶνε τὸ πλεῖστον μονότονον. Σπανιώτατα παρατίθεται ἐν αὐτοῖς πνευματικὴ τις τροφή, σπανιώτατα φιλολογικὰ ὥς ἐν ἄλλαις χώραις ἐκτίθενται θέματα, σπανιώτατα ἡ μουσικὴ ἐκπέμπει τὴν γλυκεῖαν αὐτῆς αὐδὴν, καθηδύνουσα ἐραταίνας δεσποινίδας, ἀγαθὰς οἰκοδεσποινίδας, ζωηροὺς νεανίας καὶ εὐχάριτους ἄνδρας. Ἐν αὐτοῖς συνδιήλεις ἐπικρατεῖ τὸ πλεῖστον τετριμμένη καὶ ψυχρὸτης ἐστίν, συνοδευμένη ὑπὸ τοῦ Μορφέως. Εἰς ἄλλους καιροὺς πολλὰ salons ἦσαν ἀνοικτά, πολλοὺς ὑποδεχόμενα, τώρα, ταῦτα ἀραιοῦνται. Πλὴν τῶν πρεσβετῶν, ἐν αἷς δίδονται ἐνίοτε δεῖπνα καὶ χορευτικαὶ ἐσπερίδες ἢ καὶ γίνονται ὑποδοχαὶ (réceptions), οἱ ἄλλοι οἴκοι σπανιώτατα ἀνοίγουσι τὰς αἰθούσας αὐτῶν. Comédies intimes σχεδὸν δὲν ὑπάρχουσι, διότι, πλὴν τῆς πέρσι διδομένης κομφιδίας ἐν τῇ ἑλληνικῇ πρεσβείᾳ, οὐδαμῶς ἄλλαχθ' ἤκούσαμεν νὰ γίνη τι τοιοῦτον. Καὶ ὅμως ἄλλαχθ' καθ' ἐκάστην διδάσκονται κομφιδίαι. Μὴ ἀποστρεφόμεθα ταύτας ἐθισθέντες εἰς τὰς πραγματικάς; Ἀναγνώσεις ποιημάτων ἐν αἰθούσαις σπανιώτατα ἤκούσαμεν, ἴσως διότι σπάνιοι εἶνε παρ' ἡμῖν οἱ ὀρθῶς ὑποξήντες ἀπαγγέλλοντες, σπανιώτεροι δὲ οἱ ὀρθῶς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον λέγοντες. Ἀν μὴ ριμθὴ ἢ λεγομένη πατσέτα, ὅπερ εὐτυχῶς ἀπαντᾷ τις εἰς ἀπομακρυσμένης ἐποχάς, τὸ λοιπὸν ἐν τῇ περὶ καιροῦ διαλέξει περέργεται.

Ἡ παρούσα χειμερινὴ περίοδος δὲν προσιωνίζεται ζωηρά. Τὸ θεάτρον εἶνε μονάχριστον· ἀλλὰ καὶ πόσοι ἐνδιαφέρονται περὶ αὐτοῦ; Παρ' ἡμῖν οἱ ἀκραταὶ τῶν θεάτρων εἶνε ὠρισμένοι. Ἐντεῦθεν δὲν δύνανται νὰ γίνωσιν ἐπαναλήψεις, ἐντεῦθεν ἀπαυθύνονται πάντοτε νέα ἔργα, ἐντεῦθεν ἐλλείψεις περὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἐς ἄλλοτε. Ὀλίγα αἰθουσαι θὰ ἀνοίξωσιν, ὡς φαίνεται. Ἦδη ἐγένοντο δύο συγκεντρώσεις, ἡ μία παρὰ νεκρῷ ζευγὶ συμπαθεῖ, ἡ ἑτέρα παρὰ τῇ Λαίδῃ Biceci τῇ παιελθούσῃ πέμπτῃ, ἥτις εἶχεν ἑκτακτον χαρακτῆρα. Ἰδωμεν τί ἄλλο θὰ γίνη.

Ἡ ζωὴ ἐν γένει παρέργεται μονότονος, ἡ νεότης, ὡς λέγεται, δὲν διασκεδάζει, δὲν συνάπτει γάμους, οἱ τοὶ ἀραιοῦνται, τὰ πάντα παρκαμίζουσιν, ἡ κοινωνία μακραίνεται, μακραίνεται. Πόθεν ταῦτα; Θὰ ἴδωμεν.

* *

Κατὰ πίνακα δημοσιευθέντα ὑπὸ τῆς « Βελγικῆς Πανεπιστημιακῆς Ἐπιθεωρήσεως » ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν, τῶν φοιτησασῶν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῶν Βρυξελλῶν ἀπὸ τοῦ 1880-81 μέχρι τοῦ 1892 ἀνῆλθεν ἀπὸ τριῶν κατὰ τὸ 1880 εἰς τεσσαράκοντα κατὰ τὸ 1889, κατῆλθε δὲ εἰς 19 κατὰ τὸ 1892. Φανεροὶ ἄρα γὰρ τοῦτο ὅτι ἐπῆλθε ταχέως ὁ ὁρὸς;

Γρηά και γέρος κάθονται ε' τὴ στοίβα ἑς τὸ χορτάρι
καὶ πλαῖ, πλαῖ κάθεται μ' αὐτοὺς τὸ παλληκάρι
καὶ λέει· « Φτάνει ζεστασιά κι' ἀνάσα! Δὲ θά φάω.
• Ἐβγάξ' ἀπὸ τὸ Δελθινό καὶ ἑς τὸ Πρεμέτι πάω.
» Τρεῖς ἡμέραις ἔπερασα βουνὰ καὶ κάμπους καὶ ποτάμια,
» καὶ σήμερα, ἐδῶ σιμά, ἑς τὸ βάλτο, ἑς τὰ καλάμια,
» ἔμπροστά μου τρεῖς ἑτάθησαν, κ' οἱ τρεῖς ἀρματομένοι.
» Μὴν τρίζῃς! κάτω τάρματα! φωνάζουν· τί μοῦ μένει;
» Νὰ ρίξω κάτω τάρματα ἢ νὰ τραβήξω ἴσια,
» κ' ἕνας μὲ τρεῖς νὰ μετρηθῶ ἐκεῖ παλληκαρίσια.
» Μάννα καὶ σὰς ἐγέννησε, μάννα κ' ἐμέ. Καθίτε!
» Ἀνοίγτε δρόμο! Σὰς βαρῶ, τοὺς λέω, τραβήχ' ἴτε! ...
» Φωτιά ἐγώ, φωτιά κι' αὐτοί· ἑς τὸν τόπον ἕνας μένει ...
Σκυφτοὺν ὁ γέρος καὶ ἡ γρηά βουβοὶ καὶ δακρυσμένοι,
καὶ μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ ὁ ξένος ἀπομένει ...
Πατημασιαὶς ἀκούονται. Παιὶς κουρταλεῖ τὴ θύρα;
— « Ἀνοίξε, μάννα! μ' ἔφαγε, μ' ἔφαγε μαύρη μοῖρα!
» Ἀνοίξε μάννα, πρόφθασε! εἶν' ἡ ζωὴ μου λίγη.
» Ἐλα, πατέρα, κ' ἡ ψυχὴ κοντεύει νὰ μοῦ φύγῃ. »
Πετιοῦνται γέρος καὶ γρηά κι' ἀνοίγουν τὴ θύρα.
« Τζεφέρ! » — « Πεθαίνω, μάννα μου! Κατάστηθα τὸ πῆρα
» τὸ βόλι! ... Δὸς τὸ χέρι σου, πατέρα, νὰ φιλήσω!
» Μάννα ἑς τὸν κόρφο πάρε με· τὰ ῥάτια μου νὰ κλείσω!
» Ἀδελφίκα μου Ῥεσίτ, Ἀλῆ, ἔχετε ῥειά ... παγώνω ...
» Τὸ αἶμά μου! ... ἔχετε ῥειά ... Τὸ αἶμα ... τελειώνω! »

Καὶ πέταξ' ἡ ψυχούλα του, καὶ κλείσθηκε τὸ στόμα,
καὶ τοῦ θανάτου ῥύθηκε ἑς τὴν ὄψι του τὸ χρῶμα.

Σφίγγει τὸ γυῖο ἑς τὴν ἀγκαλιὰ ἡ μάννα ἑταχμένο,
καὶ τὰ παιδιὰ τὰ ζωντανὰ τὸν ξένο ἔξαπλωμένο
καλὰ, καλὰ κυττάζουσι· τὴ θύρα τοὺς σφαλοῦνε
καὶ ἑς τοῦ πατέρα τοὺς τ' αὐτὴ σκύπτουσι καὶ ῥιμοῦνε.

* *

Βερολίνοις, ὀνόματι Constant Salla, προσήγαγε τῇ γερμα-
νικῇ πρωτεύουσῃ 300,000 μάρκων, ὅπως αἱ πρόσδοι αὐτῶν
χρησιμεύσωσι πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἢ εἰς θαλασσίαν
ἐκδρομὴν χάριν ἀποκαταστάσεως ἢ βελτιώσεως τῆς υγιείας αὐ-
τῶν, παιδῶν ἀσθενῶν ἢ ἀδυνάτων, ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἄνευ
διακρίσεως ὁρησκυμάτος.

* *

Πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ὑφίστανται
πλούσιαι βιβλιοθήκαι πρὸς χρῆσιν τῶν περὶ τὰ γράμματα, τὰς
ἐπιστήμης καὶ τὰς τέχνας ἀσχολουμένων, διευκολύνουσαι τὰ
μέγιστα αὐτοῦς. Ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν τούτων ἡ σπουδαιότητι
πασῶν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τόμων οὗς ἔχει ἐστὶν ἡ γαλλικὴ
Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη. Γενομένης ἀπογραφῆς ἑναγχοῦς, ἀπεδείχθη
ὅτι κέκτηται 2,150,000 τόμους, μὴ περιλαμβανομένων ἐν αὐ-
τοῖς τῶν ἐφημερίδων. Οἱ ἐν Εὐρώπῃ εὐποροῦσι μέσων πρὸς
πνευματικὴν ἐργασίαν, ἐνῶ ἡμεῖς προκειμένου καὶ περὶ τῶν κυ-
ριωτάτων πρέπει ν' ἀνατρεῖωμεν εἰς τὸ πτωχὸν βαλάντιον ἡμῶν
πρὸς ἀγορὰν βιβλίων διὰ τὴν ἐλαχίστην ἐργασίαν. Καὶ ἔπειτα

Κι' ὁ γέρο-Φλιώρας ἰσχύωσε ἡγλὰ τὴν κεφαλὴν του
καὶ λέει τότε ἑς τὸ Ῥεσίτ, καὶ λέει ἑς τὸν Ἀλῆ του.
« Αὐτὰ του τᾶσπρα τὰ μαλλιά ὁ Φλιώρας δὲ ντροπιάζει!
» Ποιὸς δὲν πιστεύει; Εἴμ' ἐδῶ, κι' ἂν τοῦ βαστᾷ, κοπιάζει.
» Στὸν ἄνθρωπο ποῦ σκότωσε τὰ δέλεφί σας, παιδιὰ μου,
» ἔδωκα μ' ἐσέα, κι' ἔβαλα τὸ χέρι ἑς τὴν καρδιά μου,
» καὶ μέσα ἑς τὴν καλύθα μου, ἑς τὸ σύνορό μας μέσα,
» μὲ τὸ Θεό μου πιάνομαι, μὰ δὲν πατῶ τὴ μ' ἐσέα.
» Ῥεσίτ, παιδί μου, κύτταξε· Ἀλῆ, παιδί, θυμήσου!
» Ξένε μου, γύρε, τρίχα σου δὲν θάγγιχθῇ. Κοιμήσου! »
.....

« ὁ ἀρβανίτης ὁ καλὸς τὴ μ' ἐσέα του φυλάει.
» Σ' τὸ σύνορό μας σ' ἔφερχ, δὲν ἔπατησα τὴ μ' ἐσέα.
» Ἐφθάσαμε· ἑς τοῦ Πρεμετιοῦ τὸ δρόμο εἴσαι μέσα.
» Τόρα ... τὸ γυῖο μου σκότωσες, δὲ θὰ γυρίσω πίσω
» πρὶν ρίξω τὸ τουφέκι μου, ξένε, νὰ σὲ κτυπήσω.
» Μιας τουφεκούλας τράβηξε δρόμο, νὰ γονατίσω,
» νὰ τουφεκίσω, τοῦ Τζεφέρ τὸ αἶμα νὰ ζητήσω.
» Κι' ἂν σὲ σκοτώσω, σ' ὀχῶ με, κι' ἂν ὄχι, ξένε, σύρε. »
Ὁ ξένος τὸν κατήφορο τῆς βεμματιᾶς ἐπῆρε,
μὴς τουφεκούλας τράβηξε τὸ δρόμο, κ' ἐκεῖ στέκει·
ὁ Φλιώρας ἐγονάτισε, βροντάει τὸ τουφέκι·
ὁ ξένος δὲ ῥτυπήθηκε· « Ξένε, καλὴ σου ὥρα! »
Κι' ὁ ξένος ἀποκρίθηκε· « Καλὴ σου ὥρα, Φλιώρα. »

ἀποροῦμεν ὅτι ὀλίγη πνευματικὴ κίνησις σοβαρὰ ὑπάρχει παρ'
ἡμῖν.

* *

Ἐν τῷ Figaro ἀναγινώσκουμεν ὅτι ὁ κ. Ἰωάννης Ψυχάρης,
ὁ μονομαχίας καὶ συζητήσεως προκαλῶν νῦν ἐν Ἀθήναις, ἐξακο-
λουεῖ νὰ κατατάσῃ τὰ ἀνέκδοτα χειρόγραφα τοῦ μεγάλου
αὐτοῦ πενθεροῦ Ἑρνέστου Renan. Ταῦτα δὲ ὑπερβήσονται τὴν
δρισθέντα κατ' ἀρχὰς ἀριθμὸν. Πολλὰ δ' αὐτῶν, λίαν ἐνδιαφέ-
ροντα, εἰσὶ προσωπικαὶ ἀναμνήσεις, αἵτινες θὰ προκαλέσωσι τὴν
περιεργίαν. Ὁ κ. Ψυχάρης φρονεῖ ὅτι τὰ μετὰ θάνατον εὑρεθέντα
τοῦ συγγραφέως τῆς *Histoire du peuple d'Israël* δὲν δύ-
ναι νὰ ἐκδοθῶσι πρὸ τῆς παρελεύσεως ἑτους.

* *

Ἡ Ἰσπανία ἀπώλεσεν ἕνα τῶν σπουδαιοτάτων αὐτῆς σα-
τυρικῶν τὸν Garcia Santes-Teban, συγγραφεὴ δὲ κομφοιδῶν.

* *

Ἐν Βερολίνῳ ἀπέθανεν ὁ Henri Lange, διάσημος γερ-
μανὸς χαρτογράφος.

O. A.